

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Št. 49.

V Ljubljani, dne 3. decembra 1915.

Leto VIII.

Izhaja vsak petek

Uredništvo:

Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:

celoletna . . K 4.—

pololetna . . K 2.—

četrtletna . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

L.

Gromenje topov pretresa evropsko ozračje. Tudi na naši slovenski zemlji tam v krasni lepi deželi od obali morja jadranskega, ob bregovih bistre hčere planin, naše Soče do robov in vrhov naših planin divja strašna godba: gromenje topov, pokanje pušk in ročnih granat, ragljanje strojnic, žvenketanje orožja. Avstrija, naša domovina, se zmagovito bori za svoj obstoj. Naša domovina zmaguje. Srbija, ki je dvignila svojo morilno roko in usmrtila nam nepozabnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njega do smrti mu zvesto soprogo, danes ni več. Današnji časi so hudi časi: vojske, kuge in lakote, reši nas, o Gospod! ne molimo zaman.

Živimo v časih, kakršnih rodovi in rodovi še niso doživeli. Od ljudskega preseljevanja sem ni bilo tako obsežnih vojska, kakršna je sedanja, ampak tako strašne: na zemlji, v zraku, na vodi in pod vodo, človeški rod videl ni.

V teh strašnih časih grozno trpi slovensko delavstvo. Zaslužek se mu ni povišal, pač se je pa vse podražilo, čisto vse. Ne dobiš predmeta, ki bi se ne bil neznansko podražil: delavstvo v sedanjih strašnih zimih prezeba, ker ni kuriva za drag denar, strada, ker si ne more kupiti, kar potrebuje, da nasiti želodec! In koliko delavk in delavcev je brez kruha? Saj so toliko tvornic zaprli!

Ampak mi zmagujemo. To nas tudi navdihuje s pogumom in z upravičnim upanjem na boljše čase.

V hudih sedanjih časih je naš list zvest prijatelj in neustrašen zagovornik delavskih pravic. Nam so bile, so in ostanejo sveta nad vse načela naše svete vere; za njo smo se krepko vedno proti vsakomur postavili in se bomo postavili v bran. In kot prepričani, najodločnejši pristaši vere ljubezni najkrepkejše nastopamo in bomo nastopali proti mrzkemu samoljubju, proti tistem egoizmu, ki je povzročil, da je vznemil vsled same in čiste samoljubnosti verolomni naš laški nekdanji zaveznik vojsko proti naši domovini.

Naš list je potreben delavstvu in potreben je tudi naši sveti stvari: Sedanja številka je 1. številka 11. letnika

»Naše Moči«. Nismo lista lahko ustanovili. Nismo ga lahko urejevali. Nismo lahko delavstva vzgojili na čitanje lista, ki ne more biti kratkočasen, ker mora biti resen, kakor so resne delavske težnje.

Z 11. letnikom pričnemo danes. Vemo, v hudih časih živi slovensko krščansko socialno delavstvo, računati mora z vsakim vinarjem, trdo delati, prezebat in še stradati. Prenesimo pezo, ki nam jo nalaga Bog, in pričakujemo zanesljivo plačila nad zvezdami. A kljub hudim časom, v katerih živimo, prosimo in pričakujemo: delavstvo, ostani zvesto tudi v sedanjih hudih časih svojemu glasilu! Skrbi, da je še razširiš med svojimi somišljeniki. Če ga ne moreš naročiti sam, naroči naj ga več skupaj. Tudi v vojski ste dolžni, da delate za svoj list, ki je začel izhajati, ker ste ga Vi zahtevali in ki je pisal, piše in bo pisal tako kakor to Vi zahtevate.

V decembru smo. December 1915 je pa slovenskemu krščansko socialnemu delavstvu še posebne važnosti, mesec, ko moramo skromno in primerno praznovati 50letnico ustanovitve organizacije slovenskega krščansko socialnega delavstva. Letošnji december praznuje namreč državni poslanec profesor dr. Krek svojo petdesetletnico. Rojen je bil pri Sv. Gregorju na sveti dan 25. decembra 1865.

Kaj je storil dr. Krek za revno slovensko ljudstvo, kako se je z njegovo živo besedo in z njegovim peresom dvignilo slovensko ljudstvo, to bo svet šele pripoznal in znal ceniti, ko ga več ne bo. Bog ga je dal in vodil njegova pota tako, da je postal dušni oče revežev. Nikdar ni hlepel po časti in po slavi. Študent že je le želel, da postane duhovnik in da pase duše na deželi. Najiskrenejša njegova želja je bila, da bi postal župnik na visokem Sv. Lenartu nad Lužo pri Škofji Loki, mali fari, ki je raztresena po Luži, Stirpniku, Martinjem Vrh in po drugih robih in grapah. Bog je hotel drugače. Mladega duhovnika Kreka pokliče takratni ljubljanski knezoškof, poznejši goriški knezonadškof kardinal dr. Misija (Životopisa tega apostola tudi še nimamo!) k sebi in mu kratko pove: Vi, šli boste na Dunaj. Hočem, da postanete

doktor svetega pisma. Mladi Krek je ugovarjal, pripovedoval, da on ni za to. Njegovo častihlepje je sicer veliko, ker hlepi, da postane župnik na visokem Sv. Lenartu. Sploh, izgovarjala se je skromna, nesebična duša, kar se je le mogla in znala. Škof ga je poslušal čisto mirno in tiho, kakor je že bila njegova navada, in ko je Krek že mislil, da mu je dal prav, je pa razgovor končal tako, da je ljubeznivo smehljaše rekel: Šli boste na Dunaj! In šel je. In tam je šele pričel resno študirati, prej mu je kar vse takole mimogrede ostalo v glavi. Saj je hodil že v višjo gimnazijo brez bukev s kosom kruha mesto njih v šolo.

Ko se je vrnil z Dunaja in ko je postal šenklaški kaplan, je pričel delati, in sicer tako kakor on zna; kakor dere Sorica in njeni pritoki po strmih grapah čez škrlino v Sevsko dolino. Niti sanjalo se ni v naših takratnih krogih o delavski organizaciji. Ustanovil jo je. Zadružna organizacija! Prišla bi, morebiti počasi tudi brez njega, ampak sin z obali reke Sore je drl s silo naprej: ljudska posojilnica, rajfajznovke, konzumi, eno za drugo je ustvarjal.

Izobraževalna organizacija! Dobili bi jo bili, ampak brez njega bi se ta ne bila tako hitro izpeljala kakor se je. Saj vem, kako je bilo v S. K. S. Z. »Ti, Luka, tu, tam še ni izobraževalnega društva.« In dobri Luka mu je pripovedoval: »Niso ugodne razmere tam itd.«, ampak kadar sem prisluškaval takemu bodrilu, v sejah takih »ljubeznivosti« ni pripovedoval, sem vedel, da bo zopet kmalu ustanovljeno novo »Slov. kršč. izobraževalno društvo«.

Kaj je bil in kaj je dr. Krek našemu dijaštvu, naj opiše kak starešina naših akademičnih društev; spomini so zdaj še vsi živi.

Naša postavodaja in velika politika! Ni šel rad svojčas v državni zbor. Prisilili so ga, da je kandidiral koncem minulega stoletja prvič v državni zbor, dasi je rojen dalekogledni, velikosmerni politik ta izreden mož. Celo »Neue Freie Presse«, ki nam ni načelno prijazna, je večkrat odkrito priznala vrlosti našega dr. Kreka. Njegovih zaslug za delavstvo v državnem zboru in njegovo velikansko delo glede na karte in na socialno zavarovanje je nam vsem

so zadovoljne s postopanjem v ujetniških taborih. »Prav se jim godi, saj so naši sovražniki!« Veliko truda me je stalo, da je razumela, da imamo tudi avstrijske državljane, ki govorijo italijansko. Danes postoji pač vsak delavec, vsaka delavka, včasih pred zemljevidom in gleda, če je na bojni črti vse v redu. Poučujejo se, kako velika je Rumunija, kadar čujejo o rumunski moki, o kateri se veliko govori in piše, a se jo le malo pošilja. Preiskuje zemljevid o narodih na Balkanu, če se hoče poučiti o upravičenosti bolgarskih zahtev. Išče Sueški prekop. Zanima se za zgodovino. Smrtni boj Angleške za njeno svetovno gospodarstvo vzbuja željo, da čuje tudi kaj o dosegi svetovnega stališča. Spreten voditelj tečaja ga lahko ravno zato vpelje v svetovno občno povestnico. Mali Rim je grozil in uničil kartaginjsko svetovno državo mnogo stoletij pred Kristusovim rojstvom, kakor se mi zdaj vojskujemo z Anglijo. Hrabri ogrski vojaki in žal tudi ogrska moka nam je ogrsko državno polovico naše monarhije, ki se je v svoji skromnosti tako rada držala zase, bolj približala kakor kdajkoli prej.

Naše življenjske razmere zelo, zelo tlačijo delavstvo. Naše delavstvo veliko trpi, največ med vsemi stanovi in bolj kot drugi sloji želi, da kmalu zmagamo in da napoči mir. Umeva se zato lahko, da so druga vprašanja radi žledčnega vprašanja v ozadju.

Sledil bo pa vojski mir morebiti še prej, kakor mislimo. Z mirom nastanejo pereča velika državna, narodna, poklicna vprašanja. Da jih bo mogoče umevati, potrebuje ljudstvo mnogo izobrazbe, da ne bo zopet gospodarila prazna, puhla beseda.

Delavstvo se mora izobraževati po svojem časopisu, po tečajih in po shodih. Ne zamudimo izobraževalnega dela!

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti števil. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg števil. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volнено blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

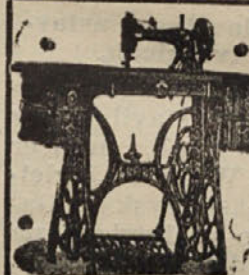
Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA

Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izbor vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavratalo, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Prilagočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

špecialna trgovina šivalnih strojev in koles
Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokah od strokovnjakov priznana najboljše šivalne stroje v Evropi in to so PFAFF 10letna pisarna garancija! Ponižje v vezenju vsak čez brezplačno. Prihodni posredovalci se iščejo.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilije, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ 0/0**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.